

טיוטת תרגום ע"י ישי שליף

התהליך של שאלת שאלות: טיפול עם ערך ספרותי?

White, M. (1988/1989). The process of questioning: a therapy of literary merit? *Dulwich Centre Newsletter*, winter. (republished in *Selected Papers*, M. White, Adelaide, Dulwich Centre Publications)

מאמר זה מתמקד בתהליך של שאלת שאלות בטיפול. תשומת לב רבה יותר ניתנה לניסוח של שאלות בספרות של טיפול משפחתי (פן 1985, טום 1987) לרוב בהשראה של התרומות של הקבוצה ממילנו (סלבינו-פלזולי ועוד 1980) פה אני מתכוין לצמצם את התמקדותי לגישה שאני קורה שאלות של השפעה יחסית (*relative influence questions*) (וויט 1986) ואני יציג תיאור של גישה זו כתהליך של שאלת שאלות ופירוט של מעשים שבני משפחה ומטפלים חוו כמעצימים.

שאלת שאלות של השפעה יחסית

שאלת שאלות של השפעה יחסית (*relative influence*) מזמינה את בני המשפחה לגזור שני תיאורים שונים על היחס שלהם עם הבעיה שהם מציגים בטיפול. הראשון הוא תיאור של ההשפעה של הבעיה על החיים והיחסים של בני המשפחה. השני, הוא תיאור של ההשפעה של בני המשפחה ויחסיהם על החיים של הבעיה. שאלות של השפעה יחסית גם מזמינות את בני המשפחה להשתתף בבניה של תיאור חדש של הבעיה עצמה, תאור מוחצן¹.

התיאור של השפעת הבעיה על החיים והיחסים של בני המשפחה מושג בקלות יחסית. התיאור השני, המצריך את בני המשפחה למצוא יוצאים מן הכלל להשפעה של הבעיה על חייהם ויחסיהם, יותר קשה להשגה מהם. דליית התיאור השני בדרך כלל מצריכה שהמטפל יזום שאלות שמזמינות את בני המשפחה להיות קשובים ל"תוצאות ייחודיות" (*unique outcomes*)³², תוצאות שסותרות חלקים של תיאור רווי הבעיה של חיי המשפחה. על אף שלא מתייחסים אליהם תמיד תוצאות ייחודיות קיימות תמיד. הן

¹ זהו נורמה תרבותית לנתק את הבעיות מהקשרם החברתי ולייחס אותם לבני אדם. ניתן לזהות שני שלבים בהיסטוריה של תהליך זה (פוקו, 1965, 1973). הראשון כרוך בנורמות מפרידות שמפרידות אנשים מאנשים אחרים ומתייחסים אליהם כאובייקטים דרך הענקה של זהות (הגדרה). (השלב) השני כרוך באובייקטיבציה של הגוף של האדם דרך מיקום ומיון של הפרעות. שאלת שאלות של השפעה יחסית משתמשת בנורמה התרבותית של אובייקטיבציה נגד עצמה על ידי אובייקטיבציה והחצנה של הבעיות (ראה וויט, 1987), וכך מאתגרת את האובייקטיבציה של אנשים. ההחצנה של הבעיות וההחצנה של ההקשרים והמפרטים של אנושיות (*personhood*) הם המוקד של המאמר עתידי ולא ידונו יותר כאן.

² שאלתי מושג זה מגופמן (1961). סטיב דה-שזר והקולגות שלו במרכז לטיפול משפחתי קצר מועד במילוקי מעדיפים 'יוצאים מן הכלל' והמושגים ברי החלפה. הרעיון של יוצאים מן הכלל יוצר 'אנשים יוצאים מן הכלל' וזהו (הרעיון) של תוצאות ייחודיות יוצר 'אנשים ייחודיים', עם שניהם שמחה לעבוד.

³ אני גם התייחסתי לתוצאות הייחודיות האלו כ'סתירות', אבל זהו תיאור מרמה אחרת והוא מוקד של מאמר עתידי שאני כותב יחד עם דיוד אפסטון.

כוללות שפע של ארועים, רעיונות, הרגשות וכוונות שלא נבחרו על ידי בני המשפחה כיוון שהם (בני המשפחה) שותפים שלא במכוון בקיומה של הבעיה.

אני התייחסתי לחוסר תשומת הלב או חוסר הבחירה בתוצאות הייחודיות בהקשר לתיאור האקראי של בייטסון (1980) של תהליכים אבולוציוניים. על פי התיאור הזה יש שני צדדים לתהליך האבולוציוני, האירועים המקריים מצד אחד, ותהליך הבחירה מצד שני. תוצאות ייחודיות לא מזוהות אם לא שהקולט 'במובן מסויים מוכן לגילוי המתאים כאשר הוא בא' (בייטסון שם).

'לקטוף את החדש מהמקרי מצריך איזה שהוא מכונה מיונית כדי לאפשר את

העמידות של הרעיון החדש'. (בייטסון 1980 עמ' 49)

הנוהג להזמין את בני המשפחה לשים לב לתוצאות הייחודיות יוצר 'מוכנות' לבחור ב'גילויים' חדשים. במידה שנוהג זה מעורר את בני המשפחה ומעודד אותם להתמודד ולתת הסבר לסתירות, זה לא רק 'הצבעה על דברים חיוביים'. בתגובה להזמנה לשים לב לתוצאות הייחודיות, בני המשפחה שוקלים תיאורים חדשים של עצמם, של אחרים ושל יחסיהם. בתהליך זה המטפל אינו נצרך לשכנע אף אחד בשום דבר.

אני מצאתי באופן עקבי ששאלות של השפעה יחסית, בעצמן מובילות לשינויים משמעותיים שמעצימים את בני המשפחה והמטפלים. הבנתי זו שואבת מההסבר שבייטסון מציע לאירועים ב'עולם החיים'. הוא טוען שאנו יכולים להכיר את העולם רק בתוך תיאור, ושלא זמינה לנו תפיסה אובייקטיבית של המציאות. הוא ציטט את האמרה הידועה של קורזיבסקי 'המפה אינה הטריטוריה'.

יתר על כן, בייטסון סבר שכל אירוע חדש בעולם החיים צריך להיחשב תגובה למידע או 'חדשות' ביחס להבדל, לאבחנות שנוצרות מתוך תיאורים חדשים. לא כתגובה לכוחות, השפעות ודחפים. במתן שני תיאורים⁴ סותרים של האני, של אחרים, של יחסים ושל הבעיה עצמה, שאלות של השפעה יחסית מאפשרות לבני המשפחה לגזור הבחנות, הבחנות שמפעילות תגובות חדשות.

אבל על אף שברור ש'השפעה יחסית' מעניקה מטפורה שימושית לטיפול ומעודדת בני משפחה לתיאור של הדיכוי שהם חוו ביחס לבעיה, ומזמינה אותם לשים לב לתוצאות ייחודיות שסותרות את התיאורים רוויי הבעיה, ועל אף שהתיאוריה של בייטסון נותנת הסבר להשפעה של טיפול כזה, זה אומר מעט על המיקרו-נוהגים (practices) המפורטים יותר של הגישה שיוצרות באופן יעיל תנאים להבחנות חדשות שיגזרו. בהתייחסות למיקרו-נוהגים האלו, אני אתרכז פה על השאלות שמזמינות תיאורים על ההשפעה של בני המשפחה ויחסיהם על חייה של הבעיה. שאלות אלו ימוקמו בהקשר לתהליך. שאלות שמביאות תיאור של ההשפעה של בני המשפחה ויחסיהם על החיים של הבעיה כוללות אלו שמזמינות בחירה של

⁴ כפי שנראה בהמשך, יהיה נכון יותר לומר ששאלות של השפעה יחסית מאפשרות תיאורים מרובים.

תוצאות ייחודיות וכאלו שמעודדות בני משפחה למצב עצמם מחדש ביחס לאני, אחרים ויחסייהם ביחס לתוצאות הייחודיות האלו.

במשך דיון על עבודה זו ובתצפית של ראיונות, כמה עמיתים העירו הערות ושאלו שאלות חשובות⁵. שאלות אלו כללו:

- האם התיאור השני מוטל על המשפחה כמציאות אובייקטיבית על ידי המטפל?

- אם לא, איך אתה 'פותח מרחב' לבני המשפחה לשקול אפשרויות חדשות?

- איך אתה מסייע לבני המשפחה 'להציג' מציאויות חדשות?

- איזה תיאורים מוצאים בני משפחות יותר מעצימים?

- מה המבנה של התיאורים האלו?

- מה המבנה הדקדוקי של שאלות אלו?

הדיון הבא מפרט את הנסיון שלי להגיב לשאלות אלו.

תאורים ייחודיים (unique account), תאורים מחדש ייחודיים (unique redescrptions)

ואפשרויות (unique possibilities) ייחודיות

השאלות שמזמינות בני משפחה לשים לב לתוצאות הייחודיות נחוות בתחילה כמוזרות. השאלות האלו מביאות אותם לתמוה על הסתירות שנזרקות לאוויר, והם מעומתים עם פערים בידע שלהם על עצמם, אחרים ויחסייהם. המטפל מעודד את בני המשפחה למלא את הפערים האלו על ידי (1) מיקום התוצאה הייחודית בהקשר של דפוס של ארועים ועל ידי זה נגזר 'תאור ייחודי'. (unique account) (2) הענקת משמעות לתוצאות הייחודיות ועל ידי כך נגזר 'תאור מחדש ייחודי' (unique redescrptions) על עצמו, אחרים ויחסייהם. (3) ספקולציה על עתיד חדש שצמוד לתיאורים החדשים הייחודיים האלו ובעקבות כך נגזרים 'אפשרויות ייחודיות'. התאורים, התאורים מחדש והאפשרויות הייחודיות האלו נגזרות בתוך המערכת הטיפולית ולא נכפות על ידי המטפל. לעתים רבות הן מכילות עושר ומורכבות שהתיאורים, ההסברים והאפשרויות הישנות חסרות.

כדי למקם את התוצאות הייחודיות בתוך הקשר של דפוס של ארועים, נשאלות שאלות שמסייעות לבני המשפחה למקם אותם בזמן ובמקום, המאפשר רצף שהופך אותו למובן, המעניק לו משמעות. תאור כיווני של הארועים נובע מתוך קישור התוצאה הייחודית לרצף, לשינוי.

⁵ מצאתי שהשאלות החוקרות וההערות בעלות התובנה של קרל תום סיינו ביצירת הגדרות ברורות יותר של תהליך שאלת שאלות זה, כפי שגם מצאתי את רעיונותיו של 'להביא לקידמה מציאויות חדשות' ו'פתיחת מרחב לאפשרויות חדשות'. הייתי גם רוצה להודות לדייב אפסטון להערותיו שסייעו לי בהקשרים מועילים, ולקתרין מונרו ששאלה מספר שאלות חשובות שהביאו אותי לחשוב מחדש ולבחון את שאלת שאלות של השפעה יחסית. מיותר לציין ששאלות והערות אלו תרמו להתפתחות של עבודה זו.

‘הבדל שקורה במשך זמן הוא מה שאנו קורים שינוי’ (בייטסון 1972 עמ’ 452)

כיווניות זו שפעמים רבות מקבלת פרופיל של דרך חיים או קרירה של חיים כרוכה בארועים בעבר וצופה ארועים בעתיד ומביאה עמה הצעה של אפשרויות חדשות ויעדים מוערכים.

כך תוצאות ייחודיות מהוות את היסוד לתאורים ייחודיים או סיפורים. בעקבות כך יוזמים שאלות שמזמינות הערכה של המשמעות של התוצאות הייחודיות והתאורים הייחודיים במובן של תאור מחדש של העצמי, אחרים ויחסייהם והאפשרויות הייחודיות הקשורות לכך.

בני משפחה לוקחים חלק פעיל ולא סביל ביצירת תיאורים ותאורים מחדש אלו. זה לא נדיר שהם חווים את היכולת לנהל את התאור החדש כאשר הם נהיים מודעים ליצירה של התוצרים שלהם ולמודעות מתוך צפייה עצמית במודעות שלהם.

בתגובה לאתגר לאפשר לתהליך הזה להיות יותר זמין, שאלות שנשאלו בטיפולים כאלה נרשמו באופן מדויק⁶ ואח”כ מויינו. המיון של השאלות המפורטות במאמר זה היא תוצאה של פרוייקט זה. בהצעה של מיון זה אני מודע לסכנה של הפיכת מערכת זו לקונקרטיית מדי. כדי להדגיש שהמיון הזה הוא תוצר וש’המפה היא לא הטריטוריה, והשם אינו הדבר המשוים’ (בייטסון 1980 עמוד 33) מספיק לומר שהפרקטיקה שלי נזילה ובעצם כתיבת דברים אלו חשבתי על כמה דרכים חדשות שאולי יסייעו יותר להציג מיון שאלות אלו. אבל, מצאתי שהפרוייקט הנוכחי מסייע, ומעניק למוכשרים בטיפול משפחתי כלי עבודה שניתן להתנסות בו ולבנות סביבו אפשרויות חדשות למטופלים ולמטפלים.

התיאור השני

הדיון הנוכחי של גישה זו נוסח במושגים של בייטסון בתיאור האקראי של התהליך האבולוציוני. כדי לספק תיאור שני של תהליך זה בתקוה שהאבחנות הקשורות יוסיפו תובנה לי ולקוראים, החלטתי ליצוק זאת באנלוגיות שנלקחו מהמסורת של הסברים מפרשים במדעי החברה.

‘במדעי החברה או לפחות באלו שנששו את התפיסה הרדוקציוניסטית של מה שהם מתארים, האנלוגיות באות יותר ויותר מעשייה תרבותית ופחות ממניפולציות פיזיות - מהתאטרון, מציור, מדקדוק, ספרות, משפט, ומשחק... הכלים להנמקה משתנים והחברה פחות ופחות מוצגת כמכונה משוכללת או סוג של אורגניזם ויותר כמשחק רציני, הצגת רחוב, או טקסט התנהגותי.’ (גירך

1983 עמודים 22-23)

⁶ יוג’ין גריי סיפק עזרה חשובה על ידי צפיייה בראיונות ובהקלטות של שאלות בפרק זמן של ששה חודשים אני גם עברתי על ראיונות ‘ישנים’ בוידאו.

באופן ספציפי אני אשתמש באנלוגיה שלישית זו של טקסט - 'הדימוי מחדש הכי רחב עד כה בתאוריה חברתית' - בתאור השני של תהליך שאלות זה⁷. המסורת הפרשנית הזו מסבירה התנהגות אנושית ויחסים באנלוגיה של 'קורא' ו'כותב'. איך מעשים מקבלים משמעות עמידה, איך דפוסים ושינויים נקראים בתוך האינטראקציה של קוראים וכותבים הוא התוכן של הסבר זה.

באופן פרטני יותר, אתייחס לדיון של ברונר (1986) על האופנות הנרטיבית של החשיבה ביישום של אנלוגית הטקסט הזו בתהליך שאלת השאלות. בחקירה של האופנות הנרטיבית של חשיבה ברונר מתייחס לסיפורים עם ערך ספרותי.

'סיפורים בעלי ערך ספרותי בודאי הם על ארועים בעולם ה'אמיתי', אבל הם מעניקים חידוש במוזרותו לעולם זה, מצילים אותו משכחה, ממלאים אותו עם פערים שמזמינים את הקורא, במובן של ברטס (מחבר), להיות כותב, מחבר של טקסט וירטואלי בתגובה למציאותי. לבסוף זהו הקורא שצריך לכתוב לעצמו מה שהוא מתכוין לעשות עם הטקסט... הטקסט הוירטואלי נהיה סיפור עצמאי, המוזרות רק בניגוד לתפיסת המצב הרגיל על ידי הקורא. הנוף הספרותי לבסוף חייב לקבל 'מציאות' של עצמו - הצעד האונטולוגי (חקר היש). אז הקורא שואל את השאלה הפרשנית הקריטית 'על מה זה בכלל?'. אבל מה 'זה', כמובן, הוא לא הטקסט עצמו - עד כמה שיש לו כח ספרותי - אבל הטקסט שהקורא בנה תחת השפעתו. וזה מדוע שהטקסטים עצמם צריכים את הרצון שמאפשר לקורא ליצור עולם של עצמו. כמו ברטס אני מאמין שהמתנה הגדולה ביותר של המחבר היא לעזור לו (לקורא) להיות כותב.. מעבר למה שברטס אומר אני מאמין שהמתנה הגדולה ביותר של כותב לקורא היא לעשות אותו כותב יותר טוב (ברונר 1986 עמודים 24 ו-37).

'צורה' זו של סיפורים בעלי ערך ספרותי מתקשרת עם 'צורה' של טיפול שדולה תוצאות ייחודיות, תיאורים מחדש ייחודיים, ואפשריות ייחודיות. כך נוכל לחקור את התועלת של הגדרה של טיפול עם 'ערך ספרותי', בו המתנה הגדולה ביותר של המטפל לאנשים המבקשים טיפול היא לסייע להם להיות הכותבים של עצמם.

מיון של שאלות

השאלות שמיוצגות בקטגוריות הבאות מופיעות במספר צורות.
יש שאלות שמזמינות

⁷ אני אסיר תודה לדיויד אפסטון מאוקלנד ניו זילנד, שעה לי הכרות לאנלוגיה של טקסט ולצקת את עבודתי ביחס לאנלוגיה זו. דיויד פיתח טיפול מבוסס על האנלוגיה של טקסט ועל התיאוריה הנרטיבית. למשל ראה 'כתיבת הביוגרפיה שלך (אפסטון, 1986).

1. בחירה ישירה של תוצאות יחודיות, גזירה של תאורים חדשים, בניה של תיאורים מחדש ואפשרויות חדשות - שאלות אלו מעודדות את בני המשפחה להעלות השערות על התפיסות שלהם, לאמץ באופן ישיר משמעויות שאחרת היו נאבדות.
2. בחירה בלתי ישירה של תוצאות יחודיות, גזירה של תאורים חדשים, בניה של תיאורים מחדש ואפשרויות חדשות - שאלות אלו מעודדות את בני המשפחה להעלות השערות על תפיסות של אחרים כולל של המטפל ועמיתים. זה מאפשר להם להשען על 'ספר קודים' של אחרים כדי לקדד או לקרוא משמעות שהיתה כך נאבדת. זה גם מעודד קוראים או קהל לשינויים שתורמים לעמידות וגיבוש של תאורים חדשים.
3. חזרה ובחינה מחדש של היחס לעצמו - השאלות האלו מעודדות את בני המשפחה להעלות השערות לגבי איזה שינויים בחוויה שלהם עצמם יכולים ללוות את התאורים, התאורים מחדש והאפשרויות הייחודיות.
4. חזרה ובחינה מחדש של היחס לאחרים - שאלות אלו מעודדות את בני המשפחה להעלות השערות על שינויים בחוויה שלהם לגבי אחרים המתלווה לתאורים, תאורים מחדש והאפשרויות הייחודיות. אני לא אציג פה שאלות מועמדות לדליית תאורים של השפעת הבעיה על חייהם ויחסייהם של בני משפחה. דוגמאות של אלו תועדו במקום אחר (ווייט 1987). אני אציג שאלות אפשריות שמסייעות לבני משפחה לבחור תוצאות ייחודיות, למקם תוצאות ייחודיות אלו בדפוס ברצף של זמן. לתת משמעות לתוצאות הייחודיות ולהעלות השערות על אפשרויות חדשות. כל אלו שאלות שמזמינות מבני המשפחה 'ביצוע של משמעות' (performance of meaning). הרבה מהשאלות שנכללות כאן הם מורכבות במבנה ויכולות להתחלק כדי לעזור להבנתן. הצורות שהשאלות מוצגות כאן הם בשום אופן לא בלעדיות וההחלטה איזה צורות להוציא מדיון זה היתה קשה.⁸

שאלות של תוצאות ייחודיות

'היישום היצירתי של האופנות הנרטיבית מוביל... לסיפורים טובים, דרמה מרתקת, תאורים הסטורים אמינים. זה עוסק בכוונות ומעשים אנושיים או כמו אנושיים, ובתמורות ותוצאות שיוצרות את דרכן. זה שואף להפוך את הניסים שאינם תלויי זמן לפירוט של חוויות...' (ברונר 1986 עמוד 13)

שאלות לתוצאות ייחודיות מזמינות בני משפחה לבחור אותן כוונות ופעולות הסותרות את התיאור רווי הבעיה של חיי המשפחה, אותם 'ניסים שאינם תלויי זמן' שבאופן אחר לא היו משגיחים בהם.

שאלות אלו יכולות לסייע להבליט תוצאות שממוקמות בתיאור ההיסטורי של האירועים בנוסף לאלו שממוקמות באירועים שמתרחשים באינטראקציות של בני המשפחה והמטפל בזמן הטיפול.

שאלות ישירות

- האם אתה יכול לזכור מקרה שבו יכולת להיכנע לבעיה ולא נכנעת?

⁸ לתיאור נוסף של צורות אלו וחרות של שאלות ראה אפסטון וווייט (1985).

- האם אתה יכול לזכור מקרה שג'ון כמעט נשבה על ידי הבעיה אבל במקום זה הוא הצליח להתערב ולערער אותו?
- האם אתם יכולים לחשוב על זמן שהיחסים שלכם עמדו לפני צרה, ויכלו להתמוטט ולהיכנע לבעיה, ובמקום זאת, עמדתם מולה והסרתם מעליכם את הבעיה?
- האם אתם יכולים לחשוב על מקרה שבו הוריהם נחלקו לגבי הבעיה אבל אתם הצלחתם לאחד אותם ולמנוע את השפעתה?
- האם אתם יכולים להכיר מקרה כאשר ההחלטה להימלט מהבעיה כמעט הביאה אתכם לשחרר את עצמכם מאחיזתה?
- האם תוכל להבחין מקרה שהכוונה של סלי להימלט מהדיכוי של הבעיה הייתה כזו שכמעט הצליחה להימלט ממנה (הבעיה)?
- האם אתה יכול לזהות מקרה בו היחסים ביניכם הרגישו מתאימים וחזקים וכמעט לא כרעתם תחת כובד הבעיה?
- האם אתם מופתעים לגלות שהצלחתם להימלט מהאחיזה של מצב רוח בפגישה זו ולענות למספר שאלות?
- האם אתם מופתעים במידה בה הרי (שם אדם) הצליח לסרב לבעיה ולהיות לו דעה משל עצמו בפגישה זו?

שאלות עקיפות (רפלקטיביות י.ש.)

- מה אתה חושב קיים באירועים שסיפרת, שאומר לי שיש לך עדיין השפעה על החיים של הבעיה?
- האם אתה/אתם יכולים לראות איך יכולתי להיות מופתע שתרתמתם תרומה כזו במצב העניינים הקיים?
- איזה חלק של התפתחויות אלו אתה חושב העמיתים שלי מוצאים הכי מושכים?
- מה אתה חושב הם יוכלו לראות כסירוב מצידך לשתף פעולה עם הבעיה בזמן מקרה זה?
- מה אתה חושב שפרד יכול היה לשים לב אליו לגבי איך היחסים שלכם הצליחו להתמודד באותו אירוע שיכול היה להיות מפתיע עבורו?
- בהינתן ההיסטוריה של ההשפעה הרצינית של הבעיה על יחסיכם מה אתם חושבים אני שם לב לגבי יחסיכם במקרה זה שהוא מפתיע עבורי?
- מה אתם חושבים שיש בביצוע של היחסים שלכם בזמן זה שיכול היה לעורר את הסקרנות של עמיתי?

שאלות של תאור ייחודי (unique account questions)

'...הסיפור צריך לבנות שני נופים בו זמנית. אחד הוא נוף של פעילות המכיל טיעונים של עשייה: שליח, כוונה או מצב של מטרה, כלי, משהו מתאים ל'דקדוק של הסיפור'. (ברונר 1986 עמ' 14)

שאלות של תאור ייחודי מזמינות את בני המשפחה להבין את התוצאות הייחודיות על ידי מיקומם בתוך דפוס או סוג של אירועים שמקושרים בתוך זמן או מקום. תוצאות ייחודיות נשזרות ל'נוף של עשייה'. השאלות חושפות את ההיסטוריה של התוצאות הייחודיות, ומשתמשות בדקדוק של נקודות מפנה והתקדמות, ומזמינות תיאורים מחדש של ההיסטוריה אישית ושל יחסים.

שאלות ישירות

- איך הצלחת לקחת צעד זה?
- האם תוכל לעזור לי להבין איך הצלחת להימלט מהבעיה?
- מה אתה חושב שיתכן ועשית כדי להתכונן לצעד זה?
- מתי הייתה ער לראשונה לקבלת ההחלטה להיות הרפתקן ולנסות משהו חדש?
- מה לדעתכם היה כרוך בהכנות של ג'ון להישג זה?
- מאיפה לדעתכם הוא לקח את הרעיון להתנסות עם דרך חיים חדשה?
- אם הדוגמא להמלטות שלך מהבעיה היא נקודת ציון לכיוון חדש, מה זה אומר לך על תוכן כיוון זה?
- מה עוד שמת לב שיוכל לומר לך יותר על הכיוון החדש?
- איזה אימון עשית כדי להכין את יחסיך כדי לסרב להזמנה לשתף פעולה עם הבעיה?
- אם זאת הייתה נקודת מפנה ליחסיכם, איזה אירועים עכשוויים יוכלו לרמוז שאתה בדרך לכיוון חדש?
- בחכמה שלאחר מעשה איך אתה רואה את הצלחתך במקרה זה מתאים לתקוות והמטרות של חייך?

שאלות עקיפות (רפלקטיביות י.ש.)

- מה אתה חושב שהישג זה כנקודת ציון אומר לי על התוכן של כיוונך החדש?
- האם אתה יכול לראות איך עמיתי יכולים לראות הישג זה כנקודת ציון חשובה?
- איזה סוג מסע בחיים אתה חושב שאני מקשר עם נקודת ציון זו?
- מה אתה חושב שעמיתי חושבים הוא הכי משמעותי לגבי נקודת הציון הזו?
- מה אתה חושב התרומה הזו אומרת לי על איך אתה מבנה את הכיוון החדש שלך?
- מה אתה חושב שהכוונה שלך להימלט מהבעיה אומרת למרי על איך אתה מנסה עכשיו ליצור קרירה חדשה בחיך?

שאלות של תיאור מחדש ייחודיות (unique redescription questions)

'הנוף האחר הוא הנוף של המודעות, מה אלו המעורבים בעשייה יודעים, חושבים או מרגישים או לא יודעים לא חושבים ולא מרגישים'. (ברנר 1986 עמ' 14)

שאלות של תיאור מחדש ייחודיות מזמינות את בני המשפחה לתת משמעות לתוצאות הייחודיות ולתיאורים הייחודיים דרך תיאור מחדש של עצמם, אחרים, ויחסיהם. שאלות אלו מעודדות את בני המשפחה לפעול בתחום של מודעות ולהזמין ידע אלטרנטיבי.⁹

שאלות ישירות

- מה זה אומר לך על עצמך שחשוב לך לדעת?
- מה זה אומר לך על המעלות של גיין שאחרת לא היה ידוע לך?
- מה כיוון חדש זה אומר לך על יחסיך שמוצא חן בעיניך עכשיו?
- מה גילויים אלו מכריזים על היחסים של הורייך שאחרת לא היית שם לב אליהם?
- האם אתה חושב שהתמונה החדשה שמלווה את הכיוון החדש מתאים לסוג האדם שאתה, יותר מאשר התמונה הישנה? אם כן למה זה יותר מתאים?
- מה לגביך נותן לך לחשוב ולהאמין שהדרך החדשה הזו תתאים לך יותר מאשר הדרך הישנה?
- איזה מהדברים החדשים ששמת לב המלווים את התמונה החדשה של הרי (שם אדם) מדבר אליך ביותר?
- מה אומרת לך הנטישה המוצלחת של הדרך הישנה על היחסים שלך שאתה יכול להעריך?
- מה אתה יודע על היחסים שלך שגורם לך לרצות קשר חזק יותר עם הדרך החדשה?

שאלות עקיפות (רפלקטיביות י.ש.)

- מה אתה חושב שההתפתחויות האלו אומרות לי עליך כבן אדם שחשוב לי לדעת עכשיו?
- איך אתה חושב זה שינה לי את התמונה שלך כאדם?
- מה אתה חושב שעמיתי גילו לגבי יכולתיך שאחרת לא היו שמים לב אליהם?
- מה אתה חושב שזה אולי אומר לגיין עליך שהיא יכולה להעריך?
- איזה אספקט של יחסיך אתה חושב גלוי עכשיו לאחרים, אספקטים שאחרת היו אבודים?
- מה זה לדעתך אומר לי על היחסים שלך שאני יכול להעריך?
- מה יכול גיין לשים לב על יכולת פתרון הבעיות של יחסיך שיהיה חדש עבורו.

שאלות של יחס לעצמו (relationship to self questions)

- איך זה לשמוע את עצמך כבר-סמכא על עצמך?

⁹ הרבה מהתשובות לשאלות אלו יכולות להתייחס לתיאורים המשווים שנוצרים כתוצאה משאלת שאלות של השפעה יחסית. למשל: 'האם זה אומר לך שחזקת את עצמך והחלשת את הבעיה, או חזקת את הבעיה והחלשת את עצמך?' או 'האם זה אור לך שאתה אדם יותר לעצמך או יותר עבור אחרים?' ההבחנות מודגשות ומכוונים לתגובות חדשות.

- איזה הבדל עושה הידיעה הזו עליך לגבי איך שאתה מרגיש לגבי עצמך?
- איך התובנות החדשות לגביך משפיעים על יכולתך לכבד את עצמך?
- איזה השפעה יש להערכתך את הנחישות שלך שלא לשתף פעולה עם הבעיה על היחס שלך כלפי עצמך?

- איך התמונה החדשה על עצמך שינת את הדרך שאתה מתנהג עם עצמך כאדם?

שאלות של יחס לאחרים (relationship to others questions)

- איך גילויים אלו על השפעתך על החיים של הבעיה משפיעים על יחסיך עם סנדרה?
- איזה השפעה יש למה שאתה יודע על פול על יחסיך אליו?
- איך משפיע התפיסה של המשמעות של השינויים ביחסי הורך משפיע על האינטראקציה שלך איתם?

שאלות של אפשרויות ייחודיות (unique possibility questions)

'... זה כאילו הם יצאו למסע ללא מפות - אבל בכל אופן, יש ברשותם קובץ של מפות שעשויים לתת רמזים, וחוקי מזה, הם יודעים הרבה על מסעות ועשיית מפות... בזמן המתאים, המסע נהיה דבר בעצמו, אבל הרבה מצורתו הושאל מהעבר.' (ברונר 1986 עמוד 36)

שאלות של אפשרויות ייחודיות מזמינות את בני המשפחה לעיין בעתיד אישי ובעתיד של היחסים החדש שקשורים לתיאורים ולתיאורים מחדש הייחודיים. שאלות אלו מעודדות את בני המשפחה לחקור בידע אלטרנטיבי של על עצמם ויחסייהם. ולגלות איזה יעדים או מטרות חדשים ומוערכים יכולים ללוות את התיאורים והתיאורים מחדש הייחודיים. דיון מדוקדק יותר על צעדים צפויים אלו בדרך כלל מלווה בדיון על המוכנות של בני המשפחה לקחת את הצעד הבא. בזמן התהליך הזה הכיוון נהיה 'דבר לעצמו' ונראה כלוקח חיים עצמאיים, ותופס תנופה לעצמו.

שאלות ישירות

- איזה הבדל תעשה ידיעה זו על צעדיך הבאים?
- איזה אפשרויות חדשות יכולות להיות מוצמדות לכיוון החדש של ג'יסון?
- איזה הבדל יכולה ההבנה החדשה הזו על יחסיך לעשות לגבי עתידך?
- איזה אפשרויות אתה חושב מצויות עכשיו ביחסים של שרה עם אביה?
- כיון שאתה מוצא את התמונה החדשה על עצמך מפתה, באיזה דרכים יכולת להגדיל את תמיכתך בה?
- איזה אפשרויות חדשות יפתחו לפרד אם הוא היה מצדד יותר בתמונה החדשה שיש לך עליו כאדם?
- איך המשיכה שלך לתמונה החדשה הזו לגבי יחסיכם משפיע על תכניותיך בעתיד?
- אם היית מצדד עם הגילויים החדשים האלו על עצמך, מה אתה חושב הצעד הבא יהיה?

- אם היית זהיר לא להקדים את המאוחר מתי אתה חושב שהיית מוכן לנסות צעד זה?

שאלות עקיפות

- בידועך מה שאני חושב עליך, איזה אפשרויות אתה חושב אתה יכול לצפות לעצמך רק מעבר לפינה?
- מה אתה חושב התובנות האלו אומרות לעמיתי על הכיוונים החדשים שמצויים לך?
- מה אתה חושב שגייין מצאה מרענן לגבי האפשרויות החדשות שמלוות את התמונה החדשה עליך כאדם?
- עכשיו שיצרת קשר עם המבט החדש הזה על יחסיך, איזה צעד אתה חושב עמיתי מאמינים זמינים עבורך?
- האם אתה יכול להעריך כמה מהאפשרויות שאני מאמין שיש לך להבניה מחדש של יחסיך?
- עכשיו שרכשת כבוד חדש ליחסיך, איזה צעד אתה חושב אני צופה שאפשרי עבורך?

שאלות של יחס לעצמך

- איזה הבדל ליחס עם עצמך יעשה אימוץ כמה מאפשרויות אלו?
- איך אתה חושב שחקר אפשרויות חדשות אלו שמלוות את הכיוון החדש ישפיעו על הערכתך את עצמך כאדם?
- איך ההשלמה של כמה מצעדים אלו ישפיע על מידת הנוחות והסיפוק שלך שאתה חווה עם עצמך?

שאלות של יחס לאחרים

- איזה הבדל תעשה ההבנה החדשה הזו על עצמך לגבי יחסיך עם ג'ון?
- איזה השפעה תהיה לחיפוש של סלי של כמה מהאפשרויות החדשות על היחסים ביניכם?
- איך ישפיעו התפתחויות בעתיד בקריריה החדשה של היחסים של הורייך על יחסיך עמם?

מסקנה

אני ניסיתי להציע מפה של תהליך שאלות ע"י התייחסות לתאור האקראי של אבולוציה של בייטסון ולאנלוגיה של טקסט הנגזר מהמסורות ההסבר הפרשני במדעי החברה עם מיקוד ספציפי על תרומתו של ברונר. ניתן מדגם קטן של שאלות בקטגוריות שונות עם הצגה של כמה מהאפשרויות שמייצגות על ידי מפה זו. כל שאלות כאלה צריכות להיות מותאמות לפי המשוב שמצוי בתשובות של בני המשפחה. הגישה הזו מציבה את הטיפול בהקשר של סקרנות¹⁰, ומעוצבת כסוג של מטלה שיתופית ובדיקה של אפשרויות חדשות. טיפול לוקח כיוון ייחודי בו בני המשפחה מוזמנים לעדכן את המטפל מפגישה לפגישה על התמונות המשתנות בחייהם וביחסיהם.

References

Bateson, G. (1972). Steps to an Ecology of Mind. New York: Ballantine Books.

¹⁰ ראה צ'קין (1987) לתיאור נוסף של טיפול בהקשר של סקרנות.

- Bateson, G. (1980). *Mind and Nature: A necessary unity*. New York: Bantam Books.
- Bruner, J. (1986). *Actual Minds, Possible Worlds*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Cecching, G. (1987). Hypothesizing, circularity and neutrality revisited: An invitation to curiosity. *Family Process*, 26(4).
- Epston, D. & White, M. (1985). Consulting your consultant's consultants. Proceedings of the Australian Family Therapy Conference. Melbourne: V.A.F.T..
- Epston, D. (1986). Writing your biography. *Case Studies*. 1(1).
- Foucault, M. (1965). *Madness and Civilization: A history of insanity in the age of reason*. New York: Random House.
- Foucault, M. (1973). *The Birth of the Clinic: An archaeology of medical perception*. London: Tavistock.
- Geertz, C. (1983). *Local Knowledge: Further essays in interpretive anthropology*. New York: Basic Books.
- Goffman, E. (1961). *Asylums*. New York: Doubleday.
- Penn. P. (1985). Feed-forward: Future questions, future maps. *Family Process*. 24(3).
- Selvini-Palazzoli, M. Boscolo, L. , Cecchin, G., & Prata, G. (1980). Hypothesizing-circularity-neutrality: three guidelines for conductor of the session. *Family Process*. 24(3).
- Tomm, K. (1987). Interventive interviewing: part II. Reflexive questioning as a means to enable self-healing. *Family Process*. 26(2).
- White, M. (1986). Negative explanation, restraint & double description: a template for family therapy. *Family Process*. 25(2).
- White, M. (1987). Family therapy & schizophrenia: addressing the 'in the corner' lifestyle. *Dulwich Centre Newsletter*. Spring.